

İKTİSAT BÖLÜMÜ (nö/iö)

ANAYASA HUKUKU DERSİ

(2011–2012 GÜZ DÖNEMİ ARA SINAV)

Cevap Anahtarı

ANLATIM SORUSU

“Temsilde adalet yönetimde istikrar” ne anlama gelmektedir? Bu dengeyi sağlamak için üretilen mekanizmalardan da bahsederek, konuyu örneklerle anlatınız.

Temsilde adalet, seçmenlerin siyasal tercihlerinin parlamentoya hakkaniyetle yansımadır. Başka bir anlatımla, seçimlerde siyasi partilerin aldıkları oy oranında milletvekiline sahip olmalarıdır. Yönetimde istikrar ise, parlamenter ve yarı-başkanlık sistemlerinde, çeşitli mekanizmalar yoluyla parlamentoya az sayıda partinin girmesini sağlayarak, böylelikle güçlü hükümetlerin kurulması ve parlamentonun işleyişine hız ve istikrar kazandırmaktır. Yönetimde istikrar sağlamak amacıyla seçim barajı getirilir. Seçim barajının hiç olmaması durumunda temsilde tam adalet sağlanır, ancak bu durumda parlamentoya girecek parti sayısı fazla olacağından, hükümetin kurulması zorlaşır. Seçim barajının yüksek olması ise, yönetimde istikrar getirirken temsilde adaleti ortadan kaldırır. Bu dengeyi sağlayabilmek için hem temsilde adalet hanel getirmeyecek, hem de istikrarı bozmayacak makul bir seçim barajı belirlenmelidir. Örneğin Türkiye’de seçim barajı %10’dur ve bu yönetimde istikrar lehine olduğundan ve temsilde adaleti zedelediğinden eleştirilmektedir.

MEVZUAT ve KISA CEVAPLI SORULAR

1	Anayasa halkoyuyla kabul edildiği andan itibaren halihazırda görevde olan devlet başkanı (Kenan Evren) cumhurbaşkanı seçilmiş sayılır ve yedi yıl görev yapar. (ilgili Anayasa maddesini yazınız)	Geçici m. 1
2	Madde kenar başlıkları anayasa metnine dahil değildir. (ilgili Anayasa maddesini yazınız)	m. 176
3	Hiçbir kimse veya organ, kaynağını Anayasadan almayan bir devlet yetkisi kullanamaz. (ilgili Anayasa maddesini yazınız)	m. 6
4	Olağanüstü durumlarda dahi sınırlandırılmayacak hak ve özgürlüklerde grubuna ne ad verilir?	Çekirdek alan
5	TEPAV tarafından seçim barajı üzerine yaptırılan bir araştırmaya göre, araştırmacılar Türkmen Göksel ve Yetkin Çınar’ın istikrarı azaltmayan, ancak %10’dan daha düşük olarak tespit ettikleri oran %’de kaçtır?	% 4

	YABANCI DİL	TÜRKÇE KARŞILIK
A	law	Hukuk
B	revolution	Devrim
C	minister	Bakan
Ç	ballot	Oy
D	right	Hak

UYGULAMA SORUSU (15 puan)

(Bu soruya puan verilebilmesi için mutlaka Hesaplama Tablosunda işlem yapılması gerekir)

12 Haziran 2012 Genel Seçimlerinde, 11 milletvekiline sahip Mersin ilinde seçmenler tarafından 972.046 geçerli oy kullanılmıştır. Türkiye’de milletvekillerinin belirlenmesinde % 10 seçim barajlı d’Hondt sistemi kullanıldığına göre, Mersin ilinde milletvekillerinin partilere dağılımı nasıl olmuştur? (Not: Seçim barajını sadece Adalet ve Kalkınma Partisi, Cumhuriyet Halk Partisi ve Milliyetçi Hareket Partisi geçmiş olup, bağımsızlar baraja tabi değildir)

TOPLAM GEÇERLİ OYLARIN SİYASİ PARTİLERE VE BAĞIMSIZ ADAYLARA DAĞILIMI	
PARTİ ADI	TOPLAM OYU
ADALET VE KALKINMA PARTİSİ	311.050
DEMOKRAT PARTİ	6.392
CUMHURİYET HALK PARTİSİ	310.714
MİLLET PARTİSİ	2.122
SAADET PARTİSİ	4.863
HAK VE EŞİTLİK PARTİSİ	1.487
HALKIN SESİ PARTİSİ	3.632
MİLLİYETÇİ HAREKET PARTİSİ	224.477
DOĞRU YOL PARTİSİ	2.216
TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ	1.520
MİLLİYETÇİ VE MUHAFAZAKÂR PARTİ	891
BÜYÜK BİRLİK PARTİSİ	6.954
DEMOKRATİK SOL PARTİ	1.852
BAĞIMSIZLAR	93.876

(Kaynak: <http://www.ysk.gov.tr/ysk/docs/2011MilletvekiliSecimi/KesinSonuclar/mersin.pdf>)

HESAPLAMA TABLOSU

Parti	1	2	3	4	5	6	7	8	9
AKP	311,050	155,525	103,684	77,763	62,610	51,842			
CHP	310,714	155,357	103,572	77,679	62,143	51,786			
MHP	224,477	112,224	74,816	56,112	44,890	37,408			
Bağ.	93,876	46,938	31,292	23,469	18,776	15,646			

MİLLETVEKİLİ SAYILARI

Parti	MS	Parti	MS	Parti	MS	Parti	MS	Parti	MS
AKP	4	MP	-	HEP	-	DYP	-	BBP	-
DP	-	LDP	-	HSP	-	TKP	-	DSP	-
CHP	4	SP	-	MHP	2	MMP	-	Bağ.	1

DOĞRU/YANLIŞ SORULARI (50 puan)

(Doğru cevap 2,5 puan değerinde olup, toplam 50 puandır. Yanlış cevaplarımız olumsuz etki yapmaz)

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
D																				
Y																				

- 1- 1921 Teşkilat-ı Esasiye Kanunu değiştirilemez maddeler ile değiştirmeyi düzenleyen maddelerin olmaması sebebiyle çerçeve bir anayasadır. **Y**
AÇIKLAMA: 1921 Anayasası ile ilgili açıklanan durum, çerçeve anayasa oluşuyla değil, yumuşak anayasa oluşuyla ilgilidir.
- 2- Anayasa hukuku genel teorisinde devlet üç unsurdan oluşmaktadır: toprak, hava sahası, su sahası. **Y**
AÇIKLAMA: Anayasa hukuku genel teorisinde devlet, ülke, millet ve egemenlik olmak üzere üç unsurdan oluşur.
- 3- Doğal hukukçuların aksine pozitivist hukukçular, asli kurucu iktidarın, devlet üstü evrensel kurallara bağlı olduğunu, dolayısıyla sınırlı olduğunu kabul ederler. **Y**
AÇIKLAMA: Asli kurucu iktidarın sınırlı olduğunu doğal hukukçular ileri sürer. Aksine pozitivist hukukçular, asli kurucu iktidarın sınırsız oluşunu kabul ederler.
- 4- Gondelezya'nın Birleşmiş Milletler Genel Kurulunda yapılan bir görüşmede kullandığı oy, Parpenezya devletinin kullandığı oyla eşit değerlidir. Bu durum uluslararası hukukta devletlerin eşit egemenliğinin bir neticesidir. **D**
- 5- Yaygın denetimin yapıldığı Amerikan anayasa yargısı modelinde, zorunlu olarak sadece somut norm denetimi yapılabilir. **D**
- 6- Parlamenter sistem ile yarı-başkanlık sistemi arasındaki en önemli fark, yarı-başkanlık sisteminde halk tarafından seçilen, güçlü cumhurbaşkanı olmasıdır. **D**
- 7- Gondelezya Parlamentosu, yapmış olduğu anayasa değişikliğini halkoyuna sunmuştur. Anayasa değişikliği %52 oy ile halk tarafından reddedilmiş ve anayasa değişikliği devlet başkanı tarafından onaylandığı halde, yürürlüğe girmemiştir. Bu durumda Gondelezya'da uygulanan referandum, bağlayıcı referanduma örnektir. **D**
- 8- 1982 Anayasasına göre, mülkiyet hakkı olağanüstü hallerde dahi sınırlandırılmayacak bir haktır. Buna karşın savaş durumunda düşünce özgürlüğü sınırlandırılabilir. **Y**
AÇIKLAMA: Anayasanın 15. maddesinin 2. fıkrasında sayılan çekirden alan içinde mülkiyet hakkı yoktur, buna karşın düşünce özgürlüğü buradaki olağanüstü hallerde dahi sınırlandırılmayacak haklar arasındadır.
- 9- 1876 tarihli Kanuni Esasi, kurucu meclis tarafından yapılmamış ve yürürlüğe girerken halkoyuna sunulmamıştır. Bu sebeple, anayasa genel teorisine göre Kanuni Esasi'yi anayasa kabul etmek mümkün değildir. Kanuni Esasi haklar içeren bir padişah fermanıdır. **Y**

AÇIKLAMA: Kanuni Esasi anayasa olarak ilan edilmiş, yürürlüğe girdikten sonra, hukuk düzenindeki diğer normlardan üstün kabul edilmiş bir anayasadır. Ferman yoluyla yapılmıştır.

- 10- Türkiye’de hali hazırda yürürlükte bulunan Siyasi Partiler Kanunu 1983 tarih ve 2820 numaralı kanundur. **D**
- 11- “Tamam, hükümeti en çok oyu alan parti kuracaktır. Ama muhalefet olanların da söz söylemeye hakkı vardır” diyen bir politikacı, çoğulcu demokrasi anlayışını savunmaktadır. **D**
- 12- Bazı devletlerin anayasalarındaki değiştirilemez maddeler, tali kurucu iktidarın içeriksel sınırını oluşturmaktadır. **D**
- 13- 1982 Anayasasına göre, bir siyasi partinin kurulabilmesi için öncelikle İçişleri Bakanlığından gerekli iznin alınması gerekir ve siyasi parti tüzüğü Anayasada belirtilen koşullara uygunluğu onaylandıktan sonra faaliyete başlayabilir. **Y**
AÇIKLAMA: Anayasanın 68. maddesine göre siyasi partiler önceden izin almaksızın kurulur.
- 14- Gondelezya Anayasasına göre, egemenlik her bir vatandaşın özgül yetkisindedir. Egemenliğin bir parçasına sahip olan vatandaş seçim zamanı bunu bir temsilciye devreder ve isterse bundan vazgeçebilir. Gondelezya’da halk egemenliği anlayışı geçerlidir. **D**
- 15- 1924 Anayasası ile parlamenter sistem getirilmek istenmekle birlikte, 1921 Anayasasından kalma bazı özellikleri taşıdığından, hükümet sistemi bazı yazarlarca *kuvvetler birliği, görevler ayrılığı* şeklinde ifade edilmektedir. **D**
- 16- Parlamenter sistemlerde bakanların hem bireysel hem de kolektif sorumluluğu vardır. **D**
- 17- Federe devletlerin para basma ve milletlararası antlaşma yapma yetkisi yoktur. **D**
- 18- Halk egemenliğine dayanan devletlerde, bir temsili demokrasi aracı olarak, temsilcilerin görev süreleri dolmadan azledilmeleri mümkündür. **D**
- 19- Demokrasinin sağlıklı işleyebilmesi için mecburi oy ilkesinin getirilmesi, olmazsa olmaz bir koşuldur. **Y**
AÇIKLAMA: Mecburi oy ilkesi demokrasinin olmazsa olmaz koşullarından değildir. Nitekim halk egemenliğini benimseyen devletlerde, mecburi oy ilkesine yer verilmez.
- 20- 1982 Anayasasına göre, kamu yararı mülkiyet hakkının kısıtlanması için anayasada belirtilen sebeplerden biridir. **D**

Veysel DİNLER
Öğretim Görevlisi
+90 364 2257700-1457
veyseldinler@hitit.edu.tr
<http://web.hitit.edu.tr/veyseldinler>
www.veyseldinler.com

Hitit Üniversitesi
İktisadi İdari Bilimler Fakültesi
Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü
TOKİ Yerleşkesi 19040
Çorum/TURKEY
Posta/for correspondence: PK.45 Çorum/TR